

Svensk skogsbiomassa – vägledning för bedömning av A-nivå

Sammanfattning

Enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen (hållbarhetslagen) omfattas skogsbiomassa av markkriterier. För att verifiera markkriterierna för skörd i 2 kap. 12 § första stycket hållbarhetslagen på nationell eller regional nivå (det så kallade A-alternativet), behöver aktören göra en riskbaserad bedömning av lagstiftning och system för övervakning och kontroll i det land eller region där skogsbiomassan har sitt ursprung. Utöver det behöver aktören tillhandahålla korrekta, aktuella och kontrollerbara uppgifter som styrker kriteriet i 2 kap 13 § första stycket hållbarhetslagen enligt A-alternativet.

Under 2024 genomförde Skogsstyrelsen, inom ramen för ett regeringsuppdrag, en bedömning av huruvida det svenska regelverket uppfyller de utökade markkriterierna för skogsbiomassa enligt det reviderade förnybartdirektivet (RED III)¹. Skogsstyrelsen bedömde att svensk skogsbiomassa kan verifieras enligt A-alternativet för majoriteten av markkriterierna men att det för ett antal markkriterier krävs anpassning av svensk lagstiftning.

Detta dokument är en vägledning för hur Energimyndigheten bedömer att det svenska regelverket och systemet för övervakning och kontroll uppfyller 2 kap. 12 och 13 § hållbarhetslagen och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2448 enligt A-alternativet. Aktörer kan använda det som underlag i sitt kontrollsystem för de markkriterier som uppfylls på A-nivå för svensk skogsbiomassa.

Enligt Energimyndighetens bedömningen kan svensk skogsbiomassa verifieras enligt **A-alternativet** för följande kriterier (2 kap 12 och 13 §):

För att biodrivmedel och biobränslen som har producerats av skogsbiomassa ska anses som hållbara ska det visas att det finns en nationell eller regional lagstiftning som är tillämplig inom avverkningsområdet och ett system för övervakning och kontroll av samma område som säkerställer att:

- Avverkningsverksamheten sker på ett lagenligt sätt (12 § första stycket 1)
- Skogsförnygring sker på avverkade arealer (12 § första stycket 2)
- Arealer som utsetts för naturskydd skyddas (12 § första stycket 3)
- Hänsyn vid avverkning till mark och biologisk mångfald med avseende på att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av

¹ Skogsstyrelsen. 2024. Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning. Regeringsuppdrag. Rapport 2024/09.

stubbar och avverkning på känsliga marker (12 § första stycket 4). Se nedan angående övriga krav i punkt 4.

- Avverkning är förenlig med angivna krav på hyggesstorlek, död ved och avverkningssystem (12 § första stycket 5)
- Skogens produktionskapacitet på lång sikt (2 kap 12 § första stycket 6)
- Otillåtna ursprungsområden (12 § första stycket 7); att säkerställa att skogsbiomassa inte kommer från mark som den 1 januari 2008 eller senare var
 - gräsmark med stor biologisk mångfald,
 - hedmark,
 - våtmark (som inte längre är våtmark när biomassan skördas)
 - torvmark, om odling och skörd av råvaran medför dränering av tidigare odikad mark och
 - skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald och där uttaget där råvaruuttaget inte har varit oskadligt ur naturskyddssynpunkt.
- Markkriterier för att säkerställa att kollager och kolsänkor i skogen bibehålls eller förbättras på lång sikt (13 §).

Bedömningen visar att svensk skogsbiomassa behöver verifieras enligt **B-alternativet** enligt 2 kap 12 § andra stycket för följande kriterier:

- Delar av punkt 4: Det vid avverkningen tas hänsyn [...] i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, [...] på ett sätt som undviker försämring av urskog och gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns eller omvandling av sådan skog till skogsplantage [...].
- Delar av punkt 7 Otillåtna ursprungsområden; att skogsbiomassa inte kommer från mark som den 1 januari 2008 eller senare var
 - urskog eller annan trädbevuxen mark med inhemska arter, utan några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte har störts i betydande utsträckning,
 - gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns.

Innehåll

Verifiering genom A-alternativet	4
Vad är skogsbiomassa?	4
Riskbaserad bedömning av lagstiftning och system för övervakning och kontroll för Sverige	5
1. Avverkningsverksamheten sker på ett lagenligt sätt (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 1).....	5
2. Skogsförnygring sker på avverkade arealer (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 2).	7
3. Arealer som utsetts för naturskydd skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 3).....	9
4. Det vid avverkningen tas hänsyn till vikten av att bevara markens beskaffenhet och den biologiska mångfalden (hållbarhetslagen 2 kap 12 § första stycket 4).	12
5. Avverkningen är förenlig med angivna krav (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 5).	14
6. Avverkningen upprätthåller eller förbättrar skogens produktionskapacitet på lång sikt (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 6)	17
7. Skogsbiomassan inte kommer från ett sådant område som avses i 8 §, 10 § första stycket 1 eller 11 § (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 7).	19
13 §. Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (hållbarhetslagen 2 kap 13 § 1 första stycket).	24

Verifiering genom A-alternativet

För att verifiera kriterierna för skörd i 2 kap. 12 § första stycket hållbarhetslagen enligt A-alternativet, behöver aktören göra en riskbaserad bedömning av lagstiftning och system för övervakning och kontroll i det land eller region som skogsbiomassan har sitt ursprung. Bedömningen ska baseras på kontrollerbara bevis och hållas aktuell mot uppdateringar i regelverk och andra förändringar som påverkar den. Den riskbaserade bedömningen ska enligt genomförandeförordningen (EU) 2022/2448 omfatta:

1. En juridisk analys som identifierar nationell eller regional lagstiftning som säkerställer kriterierna för skörd. Lagstiftningen ska vara tillämplig på skördeområdet. Vilken lagstiftning som bedöms uppfylla respektive kriterium ska dokumenteras.

I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2448, finns preciseringar av kriterierna och vilka underlag som ska eller får användas för att styrka att kriterierna är uppfyllda. Genomförandeförordningen är inte uppdaterad med de utökade kriterierna som tillkom i REDIII.

2. Identifiering av system för övervakning och kontroll i landet/regionen, som säkerställer efterlevnaden av lagstiftningen i fråga. Det ska finnas behöriga myndigheter för övervakning, genomförande och kontroll av efterlevnaden, påföljder vid bristande efterlevnad, system för överklagande av beslut och tillgång till information för allmänheten.
3. Bedömning av om det i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden av identifierad lagstiftning i landet/regionen för respektive kriterium. Med brister i betydande utsträckning avses omfattande och systematisk brist på efterlevnad av lagstiftningen orsakade av till exempel utbredd korruption inom tillsynsmyndigheterna eller att fortlöpande brott mot reglerna inte adresseras.

Om det finns ett avgörande från Europeiska unionens domstol mot en medlemsstat om överträdelse av relevant unionslagstiftning är det bevis för bristande kontroll i betydande utsträckning.

För att verifiera kriterierna för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk på nationell nivå i 2 kap. 13 § första stycket hållbarhetslagen, behöver aktören korrekta, aktuella och kontrollerbara bevis som styrker kriteriet.

Vad är skogsbiomassa?

Med skogsbiomassa avses biomassa som producerats inom skogsbruket, det vill säga på skogsmark. Markkriterier för skogsbiomassa gäller även för restprodukter som direkt har uppkommit inom skogsbruket.

Kommer biomassa från annan verksamhet, exempelvis skogsindustrin eller ett infrastrukturprojekt, betraktas det inte som skogsbiomassa.

Restaureringsåtgärder som utförs för att återskapa biologisk mångfald på till exempel betesmark, ängsmark eller hedmark är inte skogsbruk.

Riskbaserad bedömning av lagstiftning och system för övervakning och kontroll för Sverige

1. Avverkningsverksamheten sker på ett lagenligt sätt (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 1).

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.1 Skördeverksamhetens laglighet.

Bedömning steg 1

Energimyndigheten bedömer att relevanta lagar och föreskrifter som reglerar avverkning av skog har identifierats.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: I Sverige är Skogsstyrelsen behörig myndighet för timmerförordningen och avskogningsförordningen i enlighet med 33 § skogsvårdslagen och 3 § lag (2014:1009) om handel med timmer och trävaror. Timmerförordningen är tänkt att ersättas av avskogningsförordningen².

Genomförande och kontroll: Avverkningens laglighet kontrolleras genom Skogsstyrelsens tillsyn enligt timmerförordningen, skogsvårdslagen och miljöbalken. Tillsynen beskrivs i Skogsstyrelsens tillsynsplan som beslutas årligen. Systemtillsyn enligt miljöbalken riktar sig mot verksamhetsutövers egenkontroll hos de som omfattas av kravet på samråd i miljöbalken. Avvikelser från timmerförordningen inträffar vid överlåtelse av olagligt avverkat timmer på den inre marknaden. Skogsstyrelsens tillsyn av timmerförordningen kommer att utvidgas till tillsyn av avskogningsförordningens bestämmelser i samband med att den blir tillämplig.

² <https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/avskogningsforordningen/> (2025-11-20)

Påföljder: Avverkningar som saknar giltig anmälan eller ansökan om avverkning följs upp objektsvis och utreds vidare. I förekommande fall upprättas en åtalsanmälan för brott, historiskt omkring 20 åtalsanmälningar per år. I de fall ett bestånd som inte uppnått lägsta slutavverkningsålder har slutavverkats kan området kontrolleras i fält och resultera i en åtalsanmälan om brott.³

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Skogsstyrelsens beslut enligt skogsvårdslagen och miljöbalken kan överklagas av såväl berörd markägare som ideella miljöorganisationer i enlighet med Århuskonventionen och 16 kap. 13 § miljöbalken. Detta gäller till exempel för markägare vid beslut om att förbjuda en avverkning. Miljöorganisationer kan exempelvis överklaga så kallade nollbeslut om att inte vidta någon åtgärd vid en avverkningsanmälan, men där organisationen anser att avverkningen skulle påverka skyddsvärd natur eller hotade arter.

I Sverige gäller offentlighetsprincipen, vilket innebär att allmänna handlingar hos myndigheter, inklusive beslut, går att begära ut av vem som helst. Skogsstyrelsens tillsynsplan är offentligt tillgänglig och på Skoglig grunddata⁴ finns alla avverkningsanmälningar.

Skogsstyrelsen har en intern visselblåsarfunktion för rapportering av missförhållanden som kan röra till exempel oegentligheter så som korruption, jäv eller mutor eller andra aktiviteter som är olagliga eller oetiska.

Bedömning steg 2

Berörd myndighet som utför tillsyn och kontroll i samband med avverkning av skog har identifierats (Skogsstyrelsen). Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige. Ansvarig myndighet tillhandahåller öppna databaser över avverkningsanmälningar.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Skogsstyrelsen har ett kartsikt av giltiga avverkningsanmälningar och avverkningsansökningar. Avverkningar som saknar giltig anmälan eller ansökan om avverkning följs upp objektsvis och utreds vidare. I förekommande fall upprättas en åtalsanmälan för brott, historiskt omkring 20 åtalsanmälningar per år.

³ Skogsstyrelsen. 2024. Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning. Regeringsuppdrag. Rapport 2024/09.

⁴ <https://www.skogsstyrelsen.se/e-tjanster-och-kartor/karttjanster/skogliga-grunddata/> (2025-10-02)

Verksamhetsutövare som släpper ut svenskt virke på EU:s inre marknad är oftast virkesköpande företag och vid tidigare kontroller har det framgått att svenska virkesköpande företag är väl medvetna om timmerförordningen och arbetar systematiskt med att förbättra hanteringen av avverkningsanmälningar. Därför är tillsynen av virkesköpande företag nedprioriterad under de närmaste åren.

Av de drygt 3 000 företag som importerar varor för mer än 5 000 kronor är det 240 av dessa som står för 90 procent av importvärdet till Sverige. Under 2023 har 25 kontroller gjorts på både importörer och handlare. Utifrån en riskbaserad plan väljs kontrollobjekt ut och riskkriterier kan variera från år till år beroende på rådande omständigheter. Under 2023 låg fokus på högriskländer och tropiska trädslag.⁵

Bedömning steg 3

Den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad av densamma bedöms som effektiv och överträdelser kan inte ses som betydande eller systematiska.

2. Skogsföryngring sker på avverkade arealer (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 2).

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.2 Skogsföryngring på skördade arealer.

Bedömning steg 1

Relevanta lagar och föreskrifter som reglerar avverkning av skog har identifierats.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Skogsstyrelsen är behörig myndighet i enlighet med 33 § skogsvårdslagen.

Genomförande och kontroll: Skogsstyrelsens arbete med uppföljning av utförda föryngringsåtgärder utförs med syfte att hitta ärenden där ofullständiga föryngringsåtgärder vidtagits för att kunna rikta fortsatta insatser mot dessa. För att välja ut ärenden för fortsatt uppföljning skickas så kallade svars kort ut till enskilda markägare. Svars korten är en förfrågan om utförda

⁵ Skogsstyrelsen. 2024. Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning. Regeringsuppdrag. Rapport 2024/09.

återväxtåtgärder som ställs efter utförd avverkning. Därefter prioriterar distriktet vilka ärenden som ska besökas i fält.

Påföljder: Om utförda återväxtåtgärder saknas eller är otillräckliga får markägaren ett föreläggande om att utföra återväxtåtgärder enligt 35 § skogsvårdslagen (1979:429). År 2020 och 2021 skickades cirka 100 förelägganden om återväxtåtgärder ut per år. På grund av att annan tillsyn prioriterades skickades omkring 20 stycken ut per år under 2022 och 2023. Kontroll av att markägaren följt förelägget sker genom att Skogsstyrelsen begär in handlingar om vidtagna återväxtåtgärder eller genom förnyade fältbesök. Om inte åtgärder utförts i enlighet med ett föreläggande ansöker Skogsstyrelsen om utdömande av vite hos domstol.⁶

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1 steg 2.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll i samband med avverkning av skog.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige. Ansvarig myndighet tillhandahåller öppna databaser över avverkningsanmälningar.⁷

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Inom ramen för den nuvarande återväxtuppföljningen inventerar Skogsstyrelsen ungefär 450 föryngringsavverkningar per år. Vid den senaste inventeringen hade 81 procent av föryngringarna godkänd kvalitet, att jämföra med drygt 70 procent vid millennieskiftet.⁸

Bedömning steg 3

Bedömningen är att den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad är effektiv och att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

3. Arealer som utsetts för naturskydd skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 3).

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.3 Arealer som utsetts för naturskyddsändamål.

Bedömning steg 1

Relevanta lagar och föreskrifter som reglerar områdesskydd har identifierats.

Lagkraven som ska säkerställa effektiv skydd av områden utsedda för naturskydd bedöms vara tydligt specificerade och tillräckligt omfattande för att bevara områdenas naturvärden och förhindra förstörelse av livsmiljöer.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Skogsstyrelsen utför tillsyn i enlighet med 33 § skogsvårdslagen. Tillsyn över nämnda bestämmelser utförs även av Skogsstyrelsen, länsstyrelsen och kommunala nämnder enligt 2 kap. miljötillsynsförordningen (2011:13).

Genomförande och kontroll av efterlevnad: Inom vissa Natura 2000-områden där skogsbruk bedrivs har Skogsstyrelsen som tillsynsmyndighet i uppdrag att bevaka att skogsbruksåtgärder inte på ett betydande sätt kan påverka miljön. En sådan åtgärd kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Enligt artskyddsreglerna krävs att om en skogsbruksåtgärd bedöms kunna riskera en fridlyst arts bevarandestatus negativt, krävs dispens från artskyddsreglerna. Genom avverkningsanmälan eller anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken får Skogsstyrelsen kännedom om åtgärder som ska utföras. Om åtgärden bedöms kunna skada naturmiljön får Skogsstyrelsen förelägga om de försiktighetsåtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skadan. Om det inte är tillräckligt kan Skogsstyrelsen förbjuda åtgärden.

Under 2024 fattades 745 förbud och förelägganden om miljöhänsyn. Av dessa fattades 202 av besluten med stöd av skogsvårdslagen och 543 beslut med stöd av miljöbalken. Samtliga beslut som fattades med stöd av miljöbalken rörde

artskydd⁹. För de beslut som inte efterlevs kan Skogsstyrelsen ansöka om utdömande av vite eller fatta beslut om rättelse.

Skogsstyrelsen utövar tillsyn av de biotopskyddsområden som myndigheten har beslutat om. Tillsynen innebär att myndigheten årligen kontrollerar ett urval av biotopskyddsområdena. Ett av syftena med regelbunden tillsyn av biotopskyddsområden är att upptäcka eventuella överträdelser och om sådana förekommer kunna upprätta en anmälan om misstanke om brott innan överträdelserna preskriberas.

Avseende skogsområden som skyddats formellt som naturvårdsavtal är det den myndighet – Skogsstyrelsen, länsstyrelsen eller en kommun – som tecknat avtalet som ansvarar för uppföljning och kontroll av avtalets efterlevnad. Eftersom naturvårdsavtalet är ett civilrättsligt avtal finns ingen reglering i miljöbalken eller miljötillsynsförordningen gällande tillsynsansvar för dessa områden. Skogsstyrelsen genomför intermittenta kontrollbesök av de naturvårdsavtal som myndigheten har tecknat. Vid dessa besök förbättras även gränsmarkeringarna om sådana behov föreligger. Länsstyrelsernas tillsyn av naturreservat och nationalparker är företrädevis händelsestyrd.

Tillsyn som riktar sig mot Natura 2000-områden och artskyddsärenden regleras i miljöbalken. Om Skogsstyrelsen vid sin handläggning av ett ärende bedömer att åtgärden på ett betydande sätt riskerar att påverka ett Natura 2000-område så föreläggas verksamhetsutövaren att söka tillstånd hos länsstyrelsen. Skogsstyrelsen har en skyldighet att ta ställning till fridlysta arter i alla anmälningar och ansökningar om avverkning som kommer in till myndigheten, samt att vid behov fatta beslut om anpassningar till fridlysta arters behov. Länsstyrelsen handlägger ansökan om dispens rörande fridlysta arter om verksamhetsutövaren inte avser att följa Skogsstyrelsens beslut om anpassningar.

Påföljder: Eventuella överträdelser kan under vissa förutsättningar medföra att det upprättas en anmälan om misstanke om brott mot samrådsplikten i 12 kap. 6 § miljöbalken.

Brott mot områdesskydd begår den som med uppsåt eller av oaktsamhet skadar till exempel naturmiljön i ett biotopskyddsområde, eller orsakar skada eller risk för skada i nationalpark, naturreservat, kulturresevat, djur- och växtskyddsområde, vattenskyddsområde eller ett område som omfattas av interimistiskt förbud (29 kap § 2 miljöbalken).

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1, steg 2.

⁹ Skogsstyrelsen. 2025. Skogsstyrelsens årsredovisning 2024. Dnr 2024/4283, s 100.

I kartverktyget Skyddad natur finns information om skyddade områden i Sverige och Sveriges Natura 2000-områden.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll i samband med skogsbruksaktiviteter i skyddade områden.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god. Det finns öppna databaser för skyddade områden.

System för överklagan finns.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Brott mot områdesskydd som ger strafföreläggande kan till exempel vara att avverka träd eller att beträda ett skyddat område där det är förbjudet.

Under 2022 ledde 15 brottsmisstankar till åtal. Antalet strafföreläggande var 27 och antalet företagsböter 31 stycken¹⁰.

Under 2024 gjordes 32 anmälningar om misstanke om brott¹¹.

EU-överträdelseförfarande (2020) om komplettering av Natura-2000-nätverket INFR(2020)2207: EU-kommissionen har skickat en formell underrättelse till Sverige för brister i Natura 2000-nätverket. EU-kommissionen anser att Sveriges Sveriges Natura 2000-nätverk är otillräckligt både när det gäller livsmiljötyper och arter enligt habitatdirektivet och när det gäller fåglar och områden enligt fågeldirektivet: ett antal områden har ännu inte utsetts, däribland marina områden.

Bedömning steg 3

Bedömningen är att den rättsliga ramen samt kontroll av efterlevnad är effektiv och att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

Skriftväxling pågår mellan Regeringen och EU-kommissionen om överträdelseärendet INFR(2020)2207.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Skogsstyrelsen. 2025. Skogsstyrelsens årsredovisning 2024. Dnr 2024/4283, s 20.

4. Det vid avverkningen tas hänsyn till vikten av att bevara markens beskaffenhet och den biologiska mångfalden (hållbarhetslagen 2 kap 12 § första stycket 4).

Lagen lyder:

Det vid avverkningen tas hänsyn till vikten av att bevara markens beskaffenhet och den biologiska mångfalden i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, i syfte att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker

- *skörd av stubbar och rötter,*
- *försämring av urskog och gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns eller omvandling av sådan skog till skogsplantage, och*
- *avverkning på känsliga marker*

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att följande uppfylls på A-nivå för detta kriterium:

- Hänsyn vid avverkning till mark och biologisk mångfald med avseende på att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av stubbar och avverkning på känsliga marker.

Följande bedöms inte uppfyllas på A-nivå och behöver verifieras enligt B-alternativet:

- Hänsyn vid avverkning till mark och biologisk mångfald vad gäller kravet att det vid avverkningen tas hänsyn på ett sätt som *undviker försämring av urskog och gammal skog eller omvandling av sådan skog till skogsplantage.*

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.4 Hänsyn vid skörd i enlighet med principer för hållbart skogsbruk samt kapitel 4.4.

Bedömning steg 1

Relevanta lagar och föreskrifter som fastställer tillämpning av principer för hållbart skogsbruk och reglerar avverkning av skog på känsliga marker har identifierats. Lagar och regler har också identifierats som reglerar att undvika skörd av stubbar och rötter.

Svensk lagstiftning för skogsbiomassa kan inte fullt ut verifiera kriteriet att det vid avverkningen tas hänsyn på ett sätt som undviker försämring av urskog och gammal skog eller omvandling av sådan skog till skogsplantage. Verifiering på B-nivå krävs för kriteriet.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1, steg 2.

Genomförande och kontroll av efterlevnad: Skogsstyrelsen bedriver tillsyn av 30 § skogsvårdslagen. Här ingår bestämmelser om hänsyn till mark och biologisk mångfald vid skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket gemensamt tillsynsansvar av fridlysta arter i skogen. Länsstyrelsen handlägger ansökan om dispens rörande fridlysta arter om verksamhetsutövaren inte avser att följa Skogsstyrelsens beslut om anpassningar.

Skogsstyrelsen ansvarar för tillsyn av annan dikning än markavvattning. Skyddsdikning används som en åtgärd mot försumpning efter slutavverkning och anmäls till Skogsstyrelsen. Markavvattning är tillståndspliktigt och tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Skogsstyrelsen ansvarar också för samråd enligt miljöbalken. I 12 kap. 6 § miljöbalken anges att markägaren är skyldig att samråda verksamhet som väsentligt kan komma att förändra naturmiljön, exempelvis avverkning i en nyckelbiotop, påverkan på fridlysta arter, gödsling, byggande av skogsbilvägar och stubbskörd. Om åtgärden bedöms kunna skada naturmiljön får Skogsstyrelsen förelägga om försiktighetsåtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skadan. Om det inte är tillräckligt kan Skogsstyrelsen förbjuda åtgärden.

För antal beslut om förbud, och förelägganden med stöd av skogsvårdslagen och miljöbalken se motsvarande steg under 2 kap 12 § första stycket punkt 3.

Påföljder: Eventuella överträdelser kan under vissa förutsättningar medföra att det upprättas en anmälan om misstanke om brott mot samrådsplikten i 12 kap. 6 § miljöbalken.

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1 steg 2.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll av lagstiftningen.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Skogsstyrelsen har skyldighet att ta ställning till fridlysta arter i alla anmälningar och ansökningar om avverkning som kommer in till myndigheten samt att vid behov fatta beslut om anpassningar till fridlysta arters behov. Arbetet med fridlysta arter har varit prioriterat hos Skogsstyrelsen under de senaste 3 åren och rättsutvecklingen samt utvecklingen av myndigheternas arbete har varit och är fortfarande omfattande.

Utöver tillsyn genomför Skogsstyrelsens en uppföljning av den hänsyn som tas vid föryngringsavverkning och under föryngringsfasen. Hänsynsuppföljningen består av ett stickprov av avverkningar som årligen inventeras. Enligt den senaste statistiken lämnades drygt 9 procent av arealen som hänsyn vid föryngringsavverkning och i genomsnitt lämnades knappt 5 kubikmeter död ved per hektar. Mängden död ved som lämnas har varit tämligen oförändrad sedan millenniumskiftet. Genom statistiken görs även uppföljning av föryngringsavverkningarnas storlek samt utvecklingen av sammanhängande kalmarsareal.¹²

Bedömning steg 3

För de punkter som bedöms uppfylla steg 1 och 2 på A-nivå bedöms den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad som effektiv och att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

Kriteriet att urskog och gammal skog inte får försämrats behöver verifieras på B-nivå eftersom det ännu inte finns lagstiftning som säkerställer kriteriet.

5. Avverkningen är förenlig med angivna krav (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 5).

Lagen lyder:

Avverkningen är förenlig med krav på

- *begränsning av hyggens storlek,*
- *lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för den mängd död ved som lämnas kvar vid uttag av död ved, och*
- *avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, på strukturer för biologisk mångfald och på livsmiljöer.*

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

¹² Skogsstyrelsen. 2024. Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning. Regeringsuppdrag. Rapport 2024/09.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.1 Skördeverksamhetens laglighet, kapitel 3.1.4 Hänsyn vid skörd i enlighet med principer för hållbart skogsbruk samt kapitel 4.4 Artikel 29.6a iv) – lagstiftning om hänsyn vid skörd i enlighet med principer för hållbart skogsbruk.

Bedömning steg 1

Lagar och regler har identifierats som reglerar högsta tillåtna areal för förnygringsavverkning.

Även om den nationella lagstiftningen inte innehåller specifika kvantifierade tröskelvärden är den utformad med syfte att begränsa och förhindra extraktion av död ved. Nationell statistik visar att volymen död ved har ökat under en tioårsperiod och fortsätter att öka enligt Riksskogstaxeringen. Volymen av död ved uppgår nu till nära 10 kubikmeter per hektar utanför formellt skyddade arealer¹³.

Avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer finns reglerat i lagstiftningen.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1, steg 2.

Genomförande och kontroll av efterlevnad: Kontroll av lägsta slutavverkningssålder samt ransonering på en brukningsenhet görs i huvudsak när anmälan eller ansökan om avverkning kommer in till Skogsstyrelsen. I de fall ett bestånd som inte uppnått lägsta slutavverkningssålder avverkas kan området kontrolleras i fält och resultera i en åtalsanmälan om brott.

Skogsstyrelsen bedriver tillsyn av 30 § skogsvårdslagen. I det ingår bestämmelser om hänsyn till mark och biologisk mångfald vid skogsbruksåtgärder.

Skogsstyrelsen ansvarar också för samråd enligt miljöbalken. I 12 kap. 6 § miljöbalken anges att markägaren är skyldig att samråda verksamhet som väsentligt kan komma att förändra naturmiljön, exempelvis avverkning i en

¹³ Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). 2025. Skogsdata 2025. Aktuella uppgifter om de svenska skogarna från SLU Riksskogstaxeringen. Tema: Tillväxt, avverkning och naturlig avgång. Institutionen för skoglig resurshushållning. ISSN 0280-0543.

nyckelbiotop, påverkan på fridlysta arter, gödsling, byggande av skogsbilvägar och stubbskörd.

För antal beslut om förbud, och förelägganden med stöd av skogsvårdslagen och miljöbalken se motsvarande steg under 2 kap 12 § första stycke punkt 3, steg 2.

Påföljder: Eventuella överträdelser kan under vissa förutsättningar medföra att det upprättas en anmälan om misstanke om brott mot samrådsplikten i 12 kap. 6 § miljöbalken.

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycket punkt 1, steg 2.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige. Ansvarig myndighet tillhandahåller öppna databaser över avverkningsanmälningar.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Skogsstyrelsen gör en kontroll av lägsta slutavverkningsålder samt ransonering på en brukningsenhet när anmälan eller ansökan om avverkning kommer in till myndigheten. Skogsstyrelsens handläggare gör en bedömning mot skogsvårdslagens regler utifrån satellitbild, laserscanning, anmälningar eller ansökningar om avverkning och annat tillgängligt material. Vid behov görs fältkontroll av åldern i beståndet. Om lägsta slutavverkning inte har uppnåtts i det avverkningsanmälda området eller ransoneringsreglerna inte tillåter ytterligare avverkning vid tillfället kommuniceras det med markägaren. Skogsstyrelsen har därefter möjlighet att förbjuda åtgärden med stöd av skogsvårdslagen. I de fall ett bestånd som inte uppnått lägsta slutavverkningsålder har slutavverkats kan området kontrolleras i fält och resultera i en åtalsanmälan om brott.

Skogsstyrelsens statistik över hyggesstorlekklass visar att arealen hyggen större än 20 ha har minskat de senaste fyra åren¹⁴.

14

https://pxweb.skogsstyrelsen.se/pxweb/sv/Skogsstyrelsens%20statistikdatabas/Skogsstyrelsens%20statistikdatabas__Avverkningsanmalan/07_Anmal_d_areal_per_hyggesstorlek.px/table/tableViewLayout2/

För antal beslut om förbud och förelägganden med stöd av skogsvårdslagen och miljöbalken, se motsvarande steg under 2 kap 12 § första stycke punkt 3.

Samtliga anmälningar eller ansökningar om tillstånd till avverkning gäller även som anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. När ett sådant ärende kommer in till Skogsstyrelsen kan beslut om anpassningar för att undvika förbjuden påverkan fattas med stöd av miljöbalken eller skogsvårdslagen. Under 2023 fattade Skogsstyrelsen 604 beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken¹⁵.

Utöver tillsyn genomför Skogsstyrelsen en uppföljning av den hänsyn som tas vid föryngringsavverkning och under föryngringsfasen. Hänsynsuppföljningen består av ett stickprov av avverkningar som årligen inventeras. Enligt den senaste statistiken lämnades drygt 9 procent av arealen som hänsyn vid föryngringsavverkning och i genomsnitt lämnades knappt 5 kubikmeter död ved per hektar. Mängden död ved som lämnas har varit tämligen oförändrad sedan millenniumskiftet. Genom statistiken görs även uppföljning av föryngringsavverkningarnas storlek samt utvecklingen av sammanhängande kalmarsareal.¹⁶

Bedömning steg 3

Bedömningen är att den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad är effektiv samt att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

6. Avverkningen upprätthåller eller förbättrar skogens produktionskapacitet på lång sikt (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 6)

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.5 Skogens långsiktiga produktionskapacitet samt för lagar relaterade till återbeskogning av avverkade områden, se kapitel 3.1.2 Skogsförnygring på skördade arealer.

Bedömning steg 1

Relevanta lagar som reglerar att avverkningen upprätthåller eller förbättrar skogens produktionskapacitet på lång sikt har identifierats. Nationell skogsinventering finns i form av Riksskogstaxeringen som har till syfte att beskriva tillstånd och förändringar i Sveriges skogar. Uppgifterna används

¹⁵ Skogsstyrelsen. 2024. Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning. Regeringsuppdrag. Rapport 2024/09.

¹⁶ Ibid.

exempelvis för uppföljning och utvärdering av aktuell skogs-, miljö- och energipolitik. Den senaste rapporten från 2025 visar att skillnaden mellan tillväxt och totala avgångar ökar. Detta innebär att virkesförrådet, alltså den totala volymen skog i Sverige, ökar i något snabbare takt jämfört med de senaste årens svagare utveckling¹⁷.

Steg 2 Beskriv system för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Skogsstyrelsen är behörig myndighet i enlighet med 33 § skogsvårdslagen.

Genomförande och kontroll av efterlevnad: Skogsstyrelsens tillsyn för att upprätthålla och förbättra produktionskapaciteten sker framför allt genom tillsyn av skogsvårdslagens återväxtbestämmelser, se motsvarande under 2 kap 12 § första stycket punkt 2, steg 2.

Påföljder: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycket punkt 2, steg 2.

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till

information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycket punkt 1, steg 2

Utöver tillsyn övervakas den svenska skogens långsiktiga produktionskapacitet med hjälp av statistiska underlag från den svensk riksskogstaxeringen. I det här sammanhanget används data från riksskogstaxeringen för att övervaka att skogens skötsel och nyttjande inte leder till att skogens produktionspotential försämras. Statistiken baseras på virkesförrådet i skogen och skogens tillväxt.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige. Ansvariga myndighet tillhandahåller öppna databaser över avverkningsanmälningar.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Baserat på riksskogstaxeringens uppgifter genomför Skogsstyrelsen och SLU med 5–7 års mellanrum skogliga konsekvensanalyser (SKA) och virkesbalanser. I syfte att säkerställa att den faktiska avverkningen inte överskrider den högsta hållbara avverkningsvolymen klarlägger Skogsstyrelsen

¹⁷ <https://www.slu.se/nyheter/2025/05/skogens-tillvaxt-vander-uppat-enligt-slu-riksskogstaxeringen> (2025-06-17)

genom dessa analyser den högsta hållbara avverkningsvolymen och jämför denna i virkesbalanser med den faktiska avverkningen.

Bedömning steg 3

Bedömningen är att den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad är effektiv och att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

7. Skogsbiomassan inte kommer från ett sådant område som avses i 8 §, 10 § första stycket 1 eller 11 § (hållbarhetslagen 2 kap 12 § 1 första stycket 7).

Lagen lyder:

Skogsbiomassa får inte komma från områden som 1 januari 2008 eller senare var:

- urskog eller annan trädbevuxen mark med inhemska arter, utan några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte har störts i betydande utsträckning,

- gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns,

- skog eller annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald, som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald och där råvaruuttaget inte har varit oskadligt ur naturskyddssynpunkt,

- naturlig gräsmark: gräsmark med en area på minst ett hektar, med stor biologisk mångfald, som i avsaknad av mänsklig verksamhet förblir gräsmark, och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och sina ekologiska särdrag och processer,

- icke-naturlig gräsmark: gräsmark med en area på minst ett hektar, med stor biologisk mångfald, som är rik på arter och inte skadad, som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald, som i avsaknad av mänsklig verksamhet skulle upphöra att vara gräsmark, och där råvaruuttaget inte är nödvändigt för att bevara markens status som gräsmark med stor biologisk mångfald,

- hedmark,

Skogsbiomassa får inte komma från områden som 1 januari 2008 var

- våtmark, med vilket avses mark som under hela året eller en betydande del av året är täckt eller mättad av vatten,

- torvmark, om odling och skörd av råvaran medför dränering av tidigare odikad mark.

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att på **A-nivå** uppfylls att skogsbiomassa inte kommer från mark som den 1 januari 2008 eller senare var

- gräsmark med stor biologisk mångfald,
- hedmark,

- våtmark,
- torvmark och
- skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald och där uttaget där råvaruuttaget inte har varit oskadligt ur naturskyddssynpunkt.

Energimyndigheten bedömer att det behöver verifieras enligt **B-alternativet** att skogsbiomassa inte kommer från mark som den 1 januari 2008 eller senare var:

- urskog,
- gammal skog.

Steg 1 Identifiering av lagar

För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.6 Skogar och mark varifrån skogsbiomassan inte får härröra samt kapitel 4.6 Artikel 29.6a vi) – lagstiftning om varifrån skogsbiomassa inte får härröra.

Utöver de lagar som identifierats enligt Skogsstyrelsens rapport gäller även följande:

Naturlig gräsmark med stor biologisk mångfald bedöms endast kunna återfinnas i fjällmiljö och då inom områden som utgörs av kalvfjäll varifrån skogsbiomassa av klimatologiska skäl inte kan ha sitt ursprung. Den bedömningen gjordes av Energimyndigheten vid implementeringen av det omarbetade förnybartdirektivet (RED2) efter samråd med Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Därför bedöms det som låg risk att skogsbiomassa har sitt ursprung från naturliga gräsmarker, trots att det inte finns lagstiftning på området.

De icke-naturliga gräsmarkerna med stor biologisk mångfald har vid implementeringen av RED2 av Energimyndigheten, efter samråd med Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, bedömts utgöras av betesmark och slåtteräng i Sverige. Eftersom skogsbiomassa endast kommer från skogsbruk kan inte biomassa från icke-naturliga gräsmarker som i Sverige utgör jordbruksmark betraktas som skogsbiomassa. För biomassa från jordbruksmark gäller markkriterierna för agrobiomassa (se 2 kap. 8-11 §§ hållbarhetslagen). Restaurering av betesmark och slåtteräng som utförs för att stärka eller bibehålla biologisk mångfald är inte skogsbruk. Den skördade biomassan från sådan verksamhet utgör därför inte skogsbiomassa.

Hedmark: Energimyndigheten har efter samråd med Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedömt att hedmark utgörs av de hedmarksnaturlager i bilaga 1 till art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i Sverige. Dessa är rissandhedar (2320), grässandhedar (2330), fukthedar (4010), torra heddar (4030), alpina rishedar (4060), enbuskmarker

(5130) och karsthällmarker (8240). Hedmark förekommer i Sverige dels i alpina områden där det överlappar med naturlig gräsmark, dels i andra delar av landet där hedmark kan överlappa med betesmark och ängsmark. I den mån hedmarken utgör skogsmark eller träd och buskmark enligt 2 § skogsvårdslagen utgör marken ett skogligt impediment där ingen avverkning får ske enligt 13 a § skogsvårdslagen. I den mån den utgörs av kalvfjäll är det av klimatologiska skäl inte möjligt att skogsbiomassa kan komma från sådant område. Skötselåtgärder på hedmark som utförs för att stärka eller bibehålla biologisk mångfald är inte skogsbruk. Den skördade biomassan från sådan verksamhet är därför inte skogsbiomassa.

Våtmark: Skogsbiomassa får inte komma från naturtypen våtmark som markavvattnats (nydikats) efter januari 2008, eftersom det innebär att marken inte längre är våtmark. Vid implementeringen av förnybartdirektivet antogs att med våtmark avses samma markområden som den uttolkning av våtmark som görs i Sveriges klimatrapporering. Det betyder att mark av våtmarkskaraktär som utgör annan markkategori såsom skogsmark, åkermark eller gräsmark inte räknas som våtmark i den svenska implementeringen av förnybartdirektivet. Med våtmark avses mark som under hela året eller en betydande del av året är täckt eller mättad av vatten. Där ingår sjöar, sumpmarker, vattendrag (> 2 m bredd), dammar och myrar, mossar och kärr. Generellt förbud mot markavvattning gäller i större delen av Götaland och Svealand sedan 1994 samt i samtliga Ramsarområden. Dispens från förbudet mot markavvattning får inte lämnas annat än undantagsvis. För markavvattning krävs tillstånd enligt 11 kap. 13 § miljöbalken.

Torvmark: Skogsbiomassa får inte ha sitt ursprung från mark som var torvmark 2008 förutsatt att odling och skörd av skogsbiomassan innebär dränering av tidigare odikad mark. För identifierade lagar se Skogsstyrelsen rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning, rapport 2024/09, bilaga 1 Delredovisning av regeringsuppdrag, kapitel 3.1.6 Skogar och mark varifrån skogsbiomassan inte får härröra.

Urskog och annan trädbevuxen mark, samt **gammal skog** har ett skydd i den mån sådana områden omfattas av områdesbestämmelser för nationalpark, naturreservat eller biotopskyddsområde enligt 7 kap. miljöbalken. I den mån de inte ingår i någon av dessa formella skyddsformer är åtgärder som väsentligt kan ändra naturmiljön samrådspiktiga enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Avser det ett område i fjällnära skog och som är av väsentlig betydelse för naturvården skyddas området från avverkning enligt 18 § skogsvårdslagen. Områden som omfattas av naturvårdsavtal med stöd i jordabalken utgör ett civilrättsligt avtal om vad som är tillåtet och inte inom ett område. Naturvårdsavtal träffas inte av miljöbalkens strikta legala skyddsbestämmelser. Däremot markeras normalt även naturvårdsavtal ut i terrängen på ett nästintill likartat sätt som områdesskyddsformerna som redovisas ovan, för att tydliggöra att andra regler gäller inom avtalsområdet jämfört med angränsade

områden. Urskog och annan trädbevuxen mark samt gammal skog som inte omgärdas av formellt skydd enligt 7 kap. miljöbalken men som befinner sig på skogliga impediment omfattas av skydd mot skogsbruksåtgärder enligt 13a § skogsvårdslagen. Avverkning, skogsvårdsåtgärder och gödsling får inte ske på skogliga impediment som är större än 0,1 hektar. Markägaren kan redan idag anses vara skyldig att anmäla de flesta skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. I en beslutad ändring av förordning (1998:904) om anmälan för samråd förtydligas att alla skogsbruksåtgärder i urskog är samrådspliktiga enligt 12 kap. 6 § miljöbalken från 15 december och gammal skog från 1 februari 2026¹⁸.

I Promemorian Anmälningsplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog (LI2025/01288) förtydligas vilka skogar som Regeringen anser ingår i begreppet **skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald** nämligen¹⁹:

1. skog där beslut finns om att inrätta naturreservat, biotopskyddsområden eller annat formellt skydd som fattas för att skydda områden med stor biologisk mångfald, samt
2. beslut av Skogsstyrelsen med anledning av en avverkningsanmälan enligt skogsvårdslagen eller en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för att skydda områden med stor biologisk mångfald.

Det anges även att nyckelbiotopsregistreringar inte bör likställas med ett myndighetskonstaterande om stor biologisk mångfald.

Bedömning steg 1

Relevanta lagar och föreskrifter som reglerar att skogsbiomassa inte härrör från hedmark, naturlig gräsmark, icke-naturlig gräsmark, torvmark, våtmark och skog som myndighet har konstaterat ha stor biologisk mångfald har identifierats.

Det saknas kriterier för urskog och gammal skog. Svensk lagstiftning bedöms i dagsläget inte heller fullt ut kunna säkerställa att skogsbiomassa inte kommer från mark som 1 januari 2008 var urskog eller gammal skog. Kriteriet behöver därför i detta avseende verifieras på B-nivå.

Steg 2 Beskriv System för att säkerställa övervakning av genomförande och av kontroll

Behörig myndighet: Skogsstyrelsen är behörig myndighet i enlighet med 33 § skogsvårdslagen. Skogsstyrelsen, länsstyrelsen och kommunala nämnder utövar även tillsyn enligt 2 kap. miljötillsynsförordningen (2011:13)

¹⁸ <https://svenskforfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2025-11/SFS2025-1037.pdf>

¹⁹ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemior/2025/06/promemoria-anmalningsplikt-for-skogsbruksatgarder-i-urskog-och-gammal-skog-samt-krav-for-a-landsstatus-i-fornybartdirektiv/>

Genomförande och kontroll av efterlevnad: Skogsstyrelsens tillsyn för att upprätthålla och förbättra produktionskapaciteten sker framför allt genom tillsyn av skogsvårdslagens återväxtbestämmelser se motsvarande under 2 kap 12 § första stycke, punkt 2, steg 2.

Påföljder: Där en överträdelse har gjorts skriver Skogsstyrelsen en anmälan om åtal. För de beslut som ej efterlevs kan Skogsstyrelsen ansöka om utdömmande av vite eller fatta beslut om rättelse.

System för överklagande av beslut och allmänhetens tillgång till information: Verifieras med samma information som under 2 kap 12 § första stycke punkt 1, steg 2.

Bedömning steg 2

Behöriga myndigheter har identifierats som utför tillsyn och kontroll.

Påföljder vid bristande efterlevnad av relevanta lagar och föreskrifter har identifierats och regleras tydligt i lagstiftning.

System för överklagan finns. Allmänhetens tillgång till offentlig information bedöms som god i Sverige. Ansvariga myndighet tillhandahåller öppna databaser över avverkningsanmälningar.

Steg 3 Att det inte i någon betydande utsträckning förekommer bristande kontroll av efterlevnaden

Skogsstyrelsens kontroll av avverkningarnas laglighet utförs utifrån underlag som ges av en skillnadsanalys där satellitbilder som tagits under två på varandra följande vegetationsperioder jämförs för att hitta avverkade områden. De avverkade områden som hittas genom skillnadsanalysen jämförs med Skogsstyrelsens kartsikt av giltiga avverkningsanmälningar och avverkningsansökningar. Områden som avverkats utan giltig avverkningsanmälan eller tillstånd till avverkning följs upp och utreds vidare och genom detta förfarande följer man även upp att avverkning inte sker på impediment eller formellt skyddad skogsmark. Där en överträdelse har gjorts skriver Skogsstyrelsen en anmälan om åtal.

För antal beslut om förbud, och förelägganden med stöd av skogsvårdslagen och miljöbalken, se motsvarande steg under 2 kap 12 § första stycke punkt 3.

Bedömning steg 3

Kriteriet för urskog och gammal skog behöver verifieras på B-nivå eftersom det inte finns lagstiftning som säkerställer att skogsbiomassa inte kommer från mark som 1 januari 2008 eller senare var urskog eller gammal skog.

För övriga punkter bedöms den rättsliga ramen och kontroll av efterlevnad som effektiv och att överträdelser inte kan ses som betydande eller systematiska.

**13 §. Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk
(hållbarhetslagen 2 kap 13 § 1 första stycket).**

Sammanfattande bedömning:

Energimyndigheten bedömer att detta kriterium uppfylls på A-nivå.

Steg 1 Identifiering av lagar eller underlag för verifiering

Sverige är part i och har ratificerat Parisavtalet. Riksdagen har godkänt Parisavtalet genom att besluta om Regeringens proposition 2016/17:16. Riksdagens protokoll 2016/17:13 onsdagen den 12 oktober.

Sverige ingår i EU:s nationellt fastställda bidrag (Nationally determined contribution, NDC) som omfattar utsläpp från och upptag i sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF). I EU:s NDC ingår jordbrukets utsläpp från markanvändning i LULUCF medan utsläpp från gödsel ingår i en egen jordbrukssektor. EU och dess medlemsstater har antagit ett bindande mål om minst 55% inhemsk reduktion av utsläpp av växthusgaser till år 2030 jämfört med år 1990, som ska genomföras gemensamt. Med inhemsk reduktion menas utan användning av internationella krediter.

Bedömning

Kravet uppfylls genom att Sverige är part i Parisavtalet och att EU i november 2025 har lagt fram en NDC.